

Javno posvetovanje o vodniku ECB za ocenjevanje pomembnosti sprememb modelov za izračun tveganja nasprotne stranke

Pogosta vprašanja

1 Kaj je namen vodnika?

Vodnik obravnava ocenjevanje pomembnosti sprememb internih modelov, s katerimi banke izračunavajo določene kapitalske zahteve. Z internimi modeli se določajo kapitalske zahteve, kadar banke s strankami sklepajo določene vrste poslov. Kapitalske zahteve predstavljajo zaščito za primer, če banka zaradi takih poslov utрпи nepričakovane izgube. Banka z uporabo internih modelov izračuna tveganje, ki ga omenjeni posli predstavljajo, s čimer se določi kapitalska zahteva, ki jo mora izpolniti.

Cilj vodnika je omogočiti enotno razumevanje pomembnosti razširitev in sprememb internih modelov, s katerimi pomembne institucije znotraj enotnega mehanizma nadzora (EMN) določajo kreditno tveganje nasprotne stranke (CCR) in tveganje v zvezi s prilagoditvijo kreditnega vrednotenja (CVA). Če se sprememba oz. razširitev šteje za pomembno, jo mora potrditi nadzornik. Sprememba oz. razširitev se šteje za pomembno, če izpolnjuje kvantitativne oz. kvalitativne kriterije, ki so določeni v vodniku.

2 Zakaj izdajate vodnik? Zakaj je osredotočen na kreditno tveganje nasprotne stranke?

Evropska komisija je sprejela regulativne tehnične standarde, s katerimi je določila kriterije za ocenjevanje pomembnosti razširitev in sprememb internih modelov, ki jih banke uporabljajo za kreditno tveganje, operativno tveganje in tržno tveganje. Za modele IMM¹ in A-CVA², ki so med bankami precej manj razširjeni, pa to ni bilo predvideno.

ECB je zato menila, da bi bilo bankam pod neposrednim nadzorom ECB v pomoč, če bi dobile napotke, kako ocenjevati spremembe in razširitve modelov. Napotki se, kolikor je mogoče, opirajo na pristope, ki jih je Evropski bančni organ (EBA) že določil za druge tipe tveganja.

¹ Metoda notranjih modelov: interni model, ki ga banka uporablja za izračun kreditnega tveganja nasprotne stranke.

² Napredna metoda za izračun tveganja v zvezi s prilagoditvijo kreditnega vrednotenja: interni model, ki ga banka uporablja za izračunavanje tveganja v zvezi s CVA.

3 Kaj sta kreditno tveganje nasprotne stranke in tveganje v zvezi s prilagoditvijo kreditnega vrednotenja?

Vodnik obravnava modele, ki se uporabljajo za izračunavanje CCR in tveganja v zvezi s CVA pri izvedenih finančnih instrumentih na prostem trgu ter pri transakcijah financiranja z vrednostnimi papirji. CCR v tej zvezi predstavlja pričakovano izpostavljenost banke pri skupinah tovrstnih transakcij v primeru morebitnega neplačila nasprotne stranke. Pričakovana izpostavljenost so pričakovani nadomestitveni stroški, ki jih bo institucija imela pri ponovni sklenitvi transakcije z drugo nasprotno stranko.

CVA je prilagoditev za pričakovano izgubo pri taki transakciji v primeru neplačila nasprotne stranke. Ta prilagoditev se lahko s časom spreminja, ker se lahko kreditna kvaliteta nasprotne stranke izboljša ali poslabša. Tveganje v zvezi s CVA je merilo tveganja, povezanega s to volatiliteto.

V skladu z uredbo o kapitalskih zahtevah lahko finančne institucije pri izračunavanju kapitalskih zahtev uporabljajo metodo notranjih modelov (IMM) za izračun kreditnega tveganja nasprotne stranke in napredno metodo za izračun tveganja v zvezi s CVA (A-CVA).

4 Zakaj se osredotočate na izvedene finančne instrumente na prostem trgu in transakcije financiranja z vrednostnimi papirji?

Vodnik je osredotočen na izvedene finančne instrumente na prostem trgu in transakcije financiranja z vrednostnimi papirji, ker se pri teh produktih izpostavljenost izračunava drugače kot pri običajnih posojilih. Pri običajnih posojilih je izpostavljenost v veliki meri fiksna, pri izvedenih finančnih instrumentih na prostem trgu in transakcijah financiranja z vrednostnimi papirji pa je odvisna od gibanj dejavnikov tržnega tveganja, npr. obrestnih mer in deviznih tečajev, v obdobju med začetkom in zapadlostjo teh produktov. To, da je izpostavljenost odvisna od gibanj dejavnikov tržnega tveganja, še povečuje kompleksnost izračunavanja vrednosti izpostavljenosti pri teh produktih.

5 Za katere banke velja vodnik?

Večina bank za izračunavanje pričakovane izpostavljenosti za kreditno tveganje nasprotne stranke in kapitalskih zahtev pri tveganju v zvezi s prilagoditvijo kreditnega vrednotenja uporablja standardizirane pristope. Vodnik velja samo za institucije pod neposrednim nadzorom ECB, ki imajo dovoljenje za uporabo metode notranjih modelov iz dela 3, naslova II, poglavja 6, oddelka 6 uredbe o kapitalskih zahtevah, in za institucije pod neposrednim nadzorom ECB, ki uporabljajo napredno metodo za izračunavanje tveganja v zvezi s CVA iz člena 383 uredbe o kapitalskih zahtevah.

6 V vodniku je omenjeno samoocenjevanje pri institucijah. Kakšna je pri tem vloga nadzornika?

Institucija pod neposrednim nadzorom ECB mora pri ocenjevanju razširitve oz. spremembe modela IMM ali A-CVA upoštevati kriterije za ocenjevanje, ki so določeni v vodniku. Rezultat samoocene mora predložiti ECB, ki ga nato preveri.

7 Kaj so izvedeni finančni instrumenti na prostem trgu in transakcije financiranja z vrednostnimi papirji?

Izvedeni finančni instrumenti so pogodbe, katerih vrednost izhaja iz osnovnih finančnih podatkov ali finančnih sredstev. Izvedeni finančni instrumenti na prostem trgu so pogodbe, o katerih se stranki zasebno pogajata in z njimi trgujeta neposredno, ne pa prek borze ali drugega posrednika. Taka instrumenta sta npr. obrestna zamenjava in opcija na delnice.

Transakcije financiranja z vrednostnimi papirji so transakcije, pri katerih se vrednostni papirji uporabijo za izposojlo gotovine ali obratno. Taka transakcija je npr. repo transakcija, pri kateri se vrednostni papir, npr. obveznica, zamenja za gotovino. Prejemnik gotovine soglaša, da bo po določenem času vrednostni papir kupil nazaj.